

רש"י ז"ל סוכה דמ"ב צמח"י מקבלת חשה
 כו' וע"ש צה"א ז"ל ומצואר דלרש"י ז"ל
 ליכא מצוה כלל בחשה.

שו"ר צה"ה הגר"מ הורו"ז ז"ל צ"ס
 ווילנא דמיישצ דברי רש"י ז"ל ע"פ
 המצואר צמדרשים דהקטנים נחערצו
 לגדולים, משא"כ נשים שאינם צלל ערבות
 כמש"כ הרא"ש ז"ל צרכות פ"ג סוסי' י"ג,
 והתוס' צדמ"ח הא כתבו דענין חט"פ שילא
 מוילא הוא משום דכל ישראל ערצין זצ"ז
 עיי"ש.

מצוה החכמה

סימן כה

בענין סעודת שבת ויו"ט אי יוצאין
 בפת הבאה בכסנין פחות מכדי
 שביעה (לדמ"ט)

שאלה מי שאכל צ"ס שחרית פת הבאה
 בכסנין פחות מכדי שביעה וצריך
 מעין ג', אי יולא צוה חוצת סעודת שבת,
 ונפק"מ שאם לאחר שעה אכל סעודה של
 פת ושכח להזכיר של שבת צה"מ"ז אין
 מחזירין אותו, דאח"ל דיוולא יד"ח סעודה
 צפת כסנין הו"ל סעודה זו שאוכל טכשו
 כדון סעודה שלישית דאין מחזירין אותו.

תשובה צרכות דמ"ט אמרי' טעה ולא
 הזכיר של ר"ח צתפלה מחזירין
 אותו, צה"מ"ז אין מחזירין אותו ומפרש
 טעמא תפלה דחוצה הוא כו' צרכת מזוגא
 דאי צעי אכיל אי צעי לא אכיל אין מחזירין
 אותו ומסיק דשבת ויו"ט דלא סגי דלא אכיל
 מחזירין אותו. ופירשו התו' והרא"ש ז"ל
 ותר"י ז"ל וש"פ דאע"פ דגם ר"ח חסור
 צתענית מ"מ אי צעי לא אכיל פת המחייבתו
 צצה"מ"ז, דסגי צפירות, אכל צשבת וי"ט
 לא סגי דלא אכיל פת. ומכאן מוכיח המג"א

צסימן קס"ח ס"ק ט"ז דאין יולאין צשבת
 וי"ט צפת כסנין ע"ש שכי צקלרה דמסימן
 קפ"ח מוכח דלריך פת המחייבו צצה"מ"ז
 וכוונתו דאח"ל דיוולאין צפת כסנין ח"כ גם
 צשבת וי"ט אין הכרח צפת ואמאי מחזירין
 אותו.

ואכן לכאורה לפי המצואר צירושלמי פ"ו
 צצרכות הוצא צתוס' ורא"ש ז"ל
 צצרכות דמ"ד ח' וכ"פ הרמב"ם ז"ל וצש"ט
 סימן ר"ח ס"ב דגם צצרכת מעין ג' לריך
 להזכיר מעין המאורע ח"כ שפיר י"ל דיוולאין
 יד"ח צפת כסנין משום דג"ז מסעד סעיד
 ונקרא פת. ומה שמחזירין אותו צשבת של
 שבת צצה"מ"ז חט"פ דאי צעי אכיל פת
 כסנין, היינו משום דגם אי הוה אכיל פת
 כסנין הרי לריך להזכיר ואח"כ דאי מקיים
 סעודתו החיוצית צפת כסנין ושכח להזכיר
 מחזירין אותו כיון שהיא סעודתו החיוצית
 ויש צצרכתה הזכרה, הזכרה זו מעכצת.

ואמנם המג"א צסימן ר"ח ס"ק י"ח כתב
 דכלא הזכיר צה צצרכת מעין ג'
 מעין המאורע אין מחזירין אכל טעמא הלא
 רמז לסימן קפ"ח ור"ל דמצואר שם דכל
 דאי צעי לא אכיל אין מחזירין והרי על זה
 חנו דנין דאח"ל שזכו נחשב קיום סעודתו
 החיוצית לא שייך אי צעי לא אכיל וכמשנ"ת,
 תו רמז המג"א לעיין צטור וכוונתו כמו
 שציאר המח"ש שהצ"י הביא כמה פוסקים
 דסברי דא"ל להזכיר מעין המאורע צצרכת
 זו אפילו לכתחילה, וצודאי דלהגבו פוסקים
 ז"ל מוכח לכאורה מסוגיא דדמ"ט דאין
 יולאין יד"ח סעודה צפת כסנין דאי יולא
 צזה ח"כ גם צשבת וי"ט אי צעי אכיל פת
 כסנין שאין צה הזכרה. אכל לדעת הפוסקים
 דיש צה הזכרה שפיר י"ל דיוולאין צזה
 וכמשנ"ת. שו"ר צמ"צ סימן ר"ח צשעה"ל
 אות ס' שהביא צשם ח"י הרא"ה ז"ל שכי
 ג"כ צשכת הזכרה צמעין ג' דאין מחזירין
 מטעם דאי צעי לא אכיל, ומוכח דסובר

דאין יולאין צפת כסנין יד"ח, דאל"כ לא שייך אי צעי לא אכיל אלא דאפשר דהר"ח ז"ל מיירי בצרכת פירות כגון תאנים וענבים ולא צפת כסנין ואינו תח"י לעיין זו. עוד כתב בשע"ל שם דמהירושלמי גופא מוכח דהזכרה צמטין ג' אינו אלא לכתחילה דאמר ר"י הואיל דר"ז חש לה אן לריכין למיחש ע"ש [אך אולי הירו' מיירי בשאר פירות ולא צפת כיסנין] אבל אח"כ מלאחי צמאירי צרכות דמ"ט שכתב די"א שיולאין צשצת ויו"ט בכל דבר שצרכתו מעין ג' ודאמר' לא סגי דלא אכיל היינו משום דגם צמטין ג' לריך הזכרה כמבואר צירוש, והוא כמש"כ לעיל, ואע"פ דלא קיי"ל הכי שיהא יולא צשויו"ט צפירות שצרכתן מעין ג' כגון תאנים וענבים, עכ"פ אפשר דצפת כסנין יולאין, דג"כ מחשצא פת, ומ"מ צשכח הזכרה צשצת שפיר מחזירין אותו לפי שגם צצרכת מעין ג' איכא הזכרה וכש"כ המאירי ז"ל.

והנה הרמב"ם ז"ל פ"ג מצרכות ה"ט כתב דפת הבאה צכסנין הוא עיסה שגילשה צדצש או שמן וחלב וכו' ע"ש ויש לפרש שכולה נילושה צדצש כו' בלא תערובת מים. אבל הש"ע סימן קס"ח ס"ז העתיק שו' הרמב"ם ז"ל שהוא עיסה שעירצ צה צש והיינו אפילו הי' ג"כ בתערובת מים וכ"כ צהדיא צצ"י וראייתו ממה דמסיק הרמב"ם ז"ל או שעירצ צה מויני חבלין ע"ש, והקשה המג"א ממה שבי' הרמב"ם ז"ל פ"י מחמץ ומלה ה"ה מלה שלשה צמ"פ יולאין צה יד"ח מלה [והיינו ע"כ שעירצ שם ג"כ מים דאל"כ אינו צא לידי חימוץ כמש"כ הרהמ"ג ז"ל ע"ש] ומלה עשירה לא הוי אלא כשגילשה ציין שמן וחלב ע"ש. וא"כ נילושה צדצש שאינו אלא מ"פ יולאין צה יד"ח מלה ואס"ד דכל כה"ג מחשצא פת כסנין ואין מצרכין המוליא היכי יולאין יד"ח מלה הא צצרכות ל"ז צ' אמרינן לענין פירורין וכ"ה ה"י [דלא צעי המוליא אלא

צמ"מ] והתניא לקט מכולן כזית ואכלן אס חמץ הוא ענוש כרת ואס מלה הוא יולא צה יד"ח צפסח וכו' עיין שם צסוגיא. הרי מבואר דכל שאין צרכתו המוליא אין יולאין צה יד"ח מלה. אח"ד המג"א צס"ק ע"ז ע"ש היטב וצמחלית השקל. ובמג"ח מלה י' תירץ דהא דמתבאר מגמרא דכשאין צו צרכת המוליא אין יולאין צה יד"ח מלה זהו כשאין צו צרכת המוליא אפילו קצע סעודתו עליו כגון חצי"א עיין מג"א ס"ק כ"ו אבל פת כסנין שדינו לצרך עליו המוליא וצהמ"ז אי קצע סעודתו עליו שפיר מחשצא לחם לענין מלה. וראיה גדולה לזה מכוצא דארעא שפסק הרמב"ם ז"ל שם דדינו כפת כסנין דכלא קצע עליו מצרך צמ"מ כרצ יוסף צדף ל"ח וצפ"ו ממלה ה"י פסק כמר צר רצ אשי דיולאין צו יד"ח צפסח אלמא דגם צמה שדינו צמ"מ יולאין צו מלות מלה כל שעכ"פ היכא דקצע עליו מצרך המוליא עכ"ד המנ"ח ע"ש, וכבר הקשה הפרמ"ג מזה על דברי המג"א.

והנה סברת המנ"ח נכונה ומסתברת דכיון דצקצע עליו מצרך המוליא לחם מ"ה אלמא דנחשב לחם וא"כ גם צאוכל כזית ממנו הא אכל כזית לחם, ומה שאין מצרכין עליו המוליא וצרהמ"ז דכלא קצע לאו משום חסרון שם לחם, אלא משום שכיון שכל צרכתו דרבנן [שאפילו צפת גמור אינו מחוייב מה"ת בצרכה לפני' וכן אינו חייב מה"ת צצרהמ"ז כשלא אכל כדי שציעה] והס אמרו שלא לצרך צרכה המיוחדת ללחם אלא צלחם גמור הגעשה לשם שציעה אבל צפת כסנין שגעשה אך לקנות סעודה ולהנאה שאין צו כ"כ חשיבות לחם [שעיקרו ענין השציעה] לא יצרכו צרכת לחם אלא"כ אכל כדי שציעה וכ"כ הצ"י צסימן קס"ח ד"ה ומה שפ"י רצינו והוכיח שם דפת כסנין מחשצא לחם מדנחשב לחם לענין חלה ע"ש, וכיון שעכ"פ גם הפת כסנין נחשב לחם

בסוכה מחשבה קצט וע"כ דברי המג"ח ל"ט לענ"ד. והמחור כמ"כ שדעת הרמב"ם ז"ל דגם בדלא קצט עליו ואין זו צרכת המוליד מ"מ יולאין זו ידי מלה דעכ"פ לחם הוא [כל היכא דקצט מצרכין המוליד עליו] והנה גם הרי"ף ז"ל פ' כ"ד מצרכין פסק דערייתא דארעא מצרכין עליו צמ"מ בדלא קצט עליו ויולאין זו יד"ח בפסח וא"כ ה"ה צפת כסנין יולאין יד"ח חט"פ שצרכתו צמ"מ.

וביון דלהרי"ף ז"ל ורמב"ם ז"ל יולאין ככוכא דארעא וצפת כסנין ידי מלה ומשום דנחשב לחם, היה נראה דה"ה דיוולאין זו ידי סעודת שווי"ט אפילו לא חבל אלא כזית, דאטו יש חיוצ אכילה המציאה לבהמ"ז, הרי בגמרא אמרי' איפכא שחיוצ הזכרה צבהמ"ז הוא משום דלא סגי דלא אכיל, ויסוד החיוצ הוא אכילת כזית פת שזהו מכלל כבוד שבת לאכול לחם אשר לבד חנוש יסעד, ויולאין ככזית חט"פ שאינו קצט דהא גם כזית פת גמור אינו קצט [מדשרי חוץ לסוכה] וא"כ ה"ה דיוולאין צפת כסנין כיון דמקרי לחם ופת. [ומש"כ המג"ח שם דה"ה דיוולאין ידי סעודת שבת צפת כסנין אלא דזהו דוקא באוכל כדי שציעה שיש צבהמ"ז ע"ש אינו מוצן דאטו יש חיוצ מיוחד שחבא אכילה המציאה לידי צבהמ"ז והמג"ח לשיטתו אזיל דסובר דכל דלא קצט עליו לא מקרי לחם אבל כבר כתבתי שאין זה מוצן דאטו קביעות האדם האוכלו משנה את שמו וקארתי צכ"ז עיי"ש צמ"ח].

ובן תפס המג"ח עלמו צסימן קס"ח שם דכל דנחשב לחם לענין מלה נחשב גמי לחם לענין סעודת שווי"ט שכתב שם להקשות על דעת הש"ט דצתערוצת מים ומ"פ הוי פת כסנין וז"ל [אחר שהביא דברי הרמב"ם ז"ל דיוולאין ידי מלת מלה צמלה שנילושה צמ"פ] ועו"ק דא"כ יאכל בפסח ולא יטערך לצרך צבהמ"ז ולא משמע כן צסי' קפ"ח עכ"ל

שפיר יולאין זו יד"ח מלה אפילו ככזית ממנו וכדמוכח מכוכא דארעא וכמ"מ. והמג"ח הסביר תירוטו באופן אחר, והוא עפ"מ"כ העור סימן תרל"ט דאע"פ שמותר לאכול עראי חוץ לסוכה והוא כביצה פת, מ"מ צלילה הראשונה דמלוא לאכול כזית פת צסוכה מחשבה קצט ואסור לאכול אפילו כזית חוץ לסוכה וע"ש צצ"י, וה"ה באוכל פת כסנין או כוכא דארעא צליל פסח, המלוא קוצעתו ונחשבת אכילת קצט ומצרך המוליד, וצרהמ"ז אפילו על כזית, ולכן נחשב לחם לענין מלה ע"ש והנה סברתו אינו מוצן דל"ל ענין קצט גבי מלה דאחרי שזה נקרא לחם הרי כל כזית שבו מחשב לחם וראוי ללאת זו ואפילו לא הוי קצט, ויסודו דהמלוא משוי לה קצט כדאשכחן לענין סוכה לענ"ד אינו דומה דנהי דמלוא משוי לה קצט כיותר מכביצה כצריך סוכה, מ"מ דא מיבו לא אשכחן דהמלוא משוי לה קצט כסעודה של כדי שציעה ממש, ולא מסתבר שעי' המלוא תתחשב סעודה של שציעה דהא שציעה אין כאן ורק לענין סוכה שהיתר עראי הוא מפני שאינו אלא אכילה דרך העצרה ועטימה בעלמא הוא, צהא אמרינן דכיון דאכילה כזו חיוצית היא עכשיו אין זה כדרך עטימה בעלמא.

ועוד יש לתמוה על דמיון דסוכה לנד"ד דבשלמא צסוכה אותו כזית שאוכלו מלוא הוא לאוכלו צסוכה וע"י חיוצ אכילה הזאת מחשבה קצט, אבל צנד"ד לפום מאי דתפס המג"ח דכל דליכא קצט אינו לחם, א"כ אין לאכילה כזו שם מלוא אלא צתר שחאמר שהיא קצט, ושם קצט אין כאן אלא צתר שחאמר שהוא מלוא דהמלוא קוצעתו, וא"כ אין כאן לא מלוא ולא קצט, ולומר דאחרי דכוונתו לשם מלוא זהו דמשוי לי' קצט, הרי זה לא אשכחן כלל צסוכה דהתם אדרבא אוכלו חוץ לסוכה ולא לשם מלוא אלא מפני שאותה אכילה מחוייב לעשות

וכוונתו ז"ל דהתם מצוה דנשוי"ע מחויב לאכול פת ומשוי"ע בשבת בזכרה מעין המאורע מחזירין אותו עיי"ש, הרי דסובר המג"א דהת"ל דפת כסנין יולאין יד"ח מלאה הוי נמי סעודה לענין שוי"ע. וכיון דלכרי"ף ז"ל ורמב"ם ז"ל יולאין יד"ח מלאה כנזבא דארעא ונפשוטו ה"ה נמי צפת כסנין דמ"ש מכנזבא דארעא, ח"כ ה"ה דיולאין צו יד"ח סעודה שבת ויו"ע, ודאמרי שוי"ע דלא סגי דלא אכיל ומשוי"ע מחזירין אותו, ח"כ דאפשר צפת כסנין ע"כ כמ"כ המאירי ז"ל משום דגם צפת כסנין איבא הזכרה ואי לא הזכיר באתה סעודה שמקיים צו חיוב סעודתו ח"כ דמחזירין אותו וכמ"כ.

והנה בסוכה כ"ז א' רא"ח י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה וחכ"א אין לדבר קנצה חוץ מלילי יו"ט ראשון [ומפרש טעמא דתשבו כעין תדורו מה דירה אי צעי אכיל כו'] וצתו הקשו דהא עכ"פ מחוייב לאכול משום יו"ט ע"ש ובר"ן ז"ל הוסיף להקשות דלמ"ל קראי לחייב לאכול כזית פת לילי יו"ט של פסח ושל סוכות הא בלח"ה מחוייב לאכול כזית פת משום יו"ט וחירץ [צנוגע לפסח] דמלך חיוב סעודת יו"ט ה"ה יולא צמלא עשירה ע"ש וברי מלא עשירה הוא שנילוש צמ"פ ולדעת הש"ע כל כה"ג הוי פת כסנין לשי' הרמב"ם ז"ל וא"כ יהא מוכח מדברי הר"ן ז"ל שיולאין ידי סעודת יו"ט צפת כסנין, ונהי שמגוף הקושיא אין הכרח לדון זה דהא יש לתרץ דלולי חיוב המלא המיוחד אלא משום סעודת יו"ט בלבד ה"ה אפשר צמלא שלא נעשית לשם מלאה כהא דצליקות כותים וכמ"כ המאירי ז"ל בצרכות דמ"ע דאפשר בצליקות כותים ח"כ צמלא עשירה אי לאו מלך מלאה מלא ע"ש עכ"פ מלשון הר"ן ז"ל ומאירי ז"ל מוכח דיולאין יד"ח סעודה צמלא עשירה שהוא לכאורה פת כסנין.

וכוונתו ז"ל דהתם מצוה דנשוי"ע מחויב לאכול פת ומשוי"ע בשבת בזכרה מעין המאורע מחזירין אותו עיי"ש, הרי דסובר המג"א דהת"ל דפת כסנין יולאין יד"ח מלאה הוי נמי סעודה לענין שוי"ע. וכיון דלכרי"ף ז"ל ורמב"ם ז"ל יולאין יד"ח מלאה כנזבא דארעא ונפשוטו ה"ה נמי צפת כסנין דמ"ש מכנזבא דארעא, ח"כ ה"ה דיולאין צו יד"ח סעודה שבת ויו"ע, ודאמרי שוי"ע דלא סגי דלא אכיל ומשוי"ע מחזירין אותו, ח"כ דאפשר צפת כסנין ע"כ כמ"כ המאירי ז"ל משום דגם צפת כסנין איבא הזכרה ואי לא הזכיר באתה סעודה שמקיים צו חיוב סעודתו ח"כ דמחזירין אותו וכמ"כ.

והנה בסוכה כ"ז א' רא"ח י"ד סעודות חייב אדם לאכול בסוכה וחכ"א אין לדבר קנצה חוץ מלילי יו"ט ראשון [ומפרש טעמא דתשבו כעין תדורו מה דירה אי צעי אכיל כו'] וצתו הקשו דהא עכ"פ מחוייב לאכול משום יו"ט ע"ש ובר"ן ז"ל הוסיף להקשות דלמ"ל קראי לחייב לאכול כזית פת לילי יו"ט של פסח ושל סוכות הא בלח"ה מחוייב לאכול כזית פת משום יו"ט וחירץ [צנוגע לפסח] דמלך חיוב סעודת יו"ט ה"ה יולא צמלא עשירה ע"ש וברי מלא עשירה הוא שנילוש צמ"פ ולדעת הש"ע כל כה"ג הוי פת כסנין לשי' הרמב"ם ז"ל וא"כ יהא מוכח מדברי הר"ן ז"ל שיולאין ידי סעודת יו"ט צפת כסנין, ונהי שמגוף הקושיא אין הכרח לדון זה דהא יש לתרץ דלולי חיוב המלא המיוחד אלא משום סעודת יו"ט בלבד ה"ה אפשר צמלא שלא נעשית לשם מלאה כהא דצליקות כותים וכמ"כ המאירי ז"ל בצרכות דמ"ע דאפשר בצליקות כותים ח"כ צמלא עשירה אי לאו מלך מלאה מלא ע"ש עכ"פ מלשון הר"ן ז"ל ומאירי ז"ל מוכח דיולאין יד"ח סעודה צמלא עשירה שהוא לכאורה פת כסנין.

אבל באמת נראה שאין זה ראייה שכבר העלה במג"א סי' תע"א דמלא עשירה

שוב העירני גאון אחד שליט"א שהפרמ"ג סי' קפ"ח בא"א סק"ע חפס דמדברי הר"ן ז"ל הג"ל מוכח דיולאין בשבת ויו"ט צפת כסנין ול"ע דהא מלא עשירה אינו מוכרח שיבא פת כיסנין וכמ"כ.

ועוד נראה דגם אי נחליט דאין יולאין צפת כסנין ידי סעודת שבת מ"מ אחרי שנחלקו הפוסקים ז"ל מהו פת כסנין דיי"א שממולא העיסה צפירות וחצלין וכיו"צ ויי"א שנילוש ציין שמן ודבש, ויי"א שהוא פת העשוי כעצים יבשים ופסק בש"ע הלכה כדברי כולם וצ"י ציאר טעמו משום דספק ברכות להקל ועיין מג"א סי' י"ח, ועכ"פ כל מיני מזונות אינם אלא ספיקא דדינא אי מחשבא לחם או כסנין ונהי דמכא

סימן כו

בענין שומע כעונה בברכת הגומל

דף ב"ד ע"ב רב יחזקאל חלש ואיתפח
 עול לגבי ר"ח בגדתא ורבנן
 אמרו לי בריך רחמנא דיכבך ניהלן ולא
 יכבך לעפרא אמר להו פטרתון יתי מלאודויי
 כו' והא איבו לא קא מודה ומשני ל"ל דענה
 בתריי' אמן ע"כ הסוגיא. ולריך ציבור הא
 קיי"ל דשומע כעונה וא"כ גם צלל ענה
 אמן שפיר יאל מדין שומע כעונה וכבר כתב
 צזה העור צסס הרא"ש ז"ל ע"ש צטור סימן
 רי"ג כדלקמן צעה"י. ומרן הגרעק"א ז"ל
 צהגהותיו לאו"ה כאן צסימן רי"ט כתב
 לצאר דהכא ל"ש שומע כעונה כיון שהוא
 עצמו לריך לצרך צלשון אחר דהיינו לצרך
 צגמלני ולא לומר כנוסח לנוכח כאלו מדבר
 על איש אחר, אבל כשעונה אמן שפיר הוי
 כמודה צעצמו על הענין שהודה חצירו ע"ש
 והצברא הוא כך דענין שומע כעונה הוא
 רק כעונה אותן תיבות שאמרן האומר.
 ומשוי"ה לא מהני הכא דאיכו ל"ל תיבות
 אחרות צצרכתו אבל עניית אמן הוא כמודה
 על הענין ועל חובן הדברים ושפיר יאל שהרי
 התוכן מצרכת חצירו הוא הודאה על הצלתו
 שלו.

אבל כנראה דהרא"ש ז"ל לא סבר הכי
 אלא דעתו ז"ל הוא שגם דין שומע
 כעונה הוא כעונה ומודה על חובן הדברים
 ומשוי"ה הקשה למה לי עניית אמן הרי קי"ל
 דשומע כעונה אפילו לא ענה אמן [כמצואר
 צסימן רי"ג] וחירץ דהכא אינו יכול ללאת
 יד"ה מדין שומע כעונה לפי שהמצרכים לא
 היו חייבים צצרכה זו [ומ"מ אין זה צרכה
 לצטלה שהם נתנו שבה והודאה להקצ"ה כו'
 ע"ש צטור כאן צסימן רי"ט] ודין שומע
 כעונה אינו אלא צשומע מצר חיוצא, כמש"כ
 כל זה העור צצמו ומוכח לכאורה דאילו
 היו המצרכים צני חיוצא לצרך על רפואתו

לצרך צמ"מ כפסק הש"ע מ"מ להלד שזכו
 לחם כצר יאל צו ידי סעודת שבת, ואין
 להחזירו כששכה אח"כ הזכרה צסעודה
 שלאחריה, דמספיקא אין להחזיר דהוי ספק
 דרבנן דהא מדאורייתא יאל ידי צרהמ"ז גם
 צלא הזכיר של שבת.

אלא דיש ללד דברי צסעודה שלישית
 גופא אי שכת להזכיר נחלקו הפוסקים
 ז"ל אי מחזירין אותו דלהסוברים דסעודה
 ג' דוקא צפת מחזירין אותו עיין עור
 סס"י קפ"ח, וצש"ע שם סעיף ח' פסק
 דצסעודה שלישית אין מחזירין והוא משום
 דספיקא הוא כמש"כ הע"ז שם, וא"כ כשיש
 נמי ספק אי זה הוא סעודה שלישית או
 שני' הוי כעין ס"ס לחיוצא וע"כ לדינא
 לצי"ג צזה, ומסתבר דראוי להחמיר ליעול
 ידיו פעם שנית ולאכול כזית פת ויצרך
 צהמ"ז בהזכרת שבת ויפטור צזה ג"כ אכילתו
 הקודמת ול"ע.

והנה התוס' צרכות דמ"ע צ', יומא ע"ע
 צ' ד"ה מיני תרגימא, סוכה כ"ז
 סע"א, פסחים ק"א ד"ה טעומו, נסתפקו
 אי יולאין ידי שלש סעודות צמיני תרגימא
 ומצואר צתוס' פסחים ה"ל דלא נסתפקו
 אלא צסעודה שלישית אבל צשתי סעודות
 הראשונות ודאי לא מהני מיני תרגימא
 ושיטת התוס' פסחים הוא דמיני תרגימא
 הוא דבר שמצרכין עליו צמ"מ וזכמו שהוכיחו
 צפסחים ק"ז צ' ד"ה מיני מתוספתא
 מפורשת ומשמע דגם דבר צצרכתו צמ"מ
 פשיטא להתוס' דלא יאל צשתי סעודות
 הראשונות מ"מ אין זה ראייה לנ"ד דאפשר
 שמיני תרגימא הוא דבר צצרכתו צמ"מ
 אפילו אי קצט עליו סעודתו כגון דייסא,
 וכי"ה לשון הרא"ש ז"ל פ"צ דסוכה סו"ג
 שהוא מאכל העשוי מה' מינין ע"ש, והתוס'
 צסוכה פירשו דמיני תרגימא היינו צשר
 ודגים ושאר דברים שמלפתין צהן הפת
 ע"ש וא"כ ודאי אין ראייה לנ"ד.